

RAIKKÜLA

KOLHOOSI JUHATUSE JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE INFOLEHT

Nr. 10 (40) OKTOOBER 1990

Hall on taevas
ja must on maa.
Sajab ja sajab lõpmata...

Tujukas on selle aasta sügis. Kuu algul ladistas vihma ööd kui päevad ja tundus, et nüüd tahab loodus kõik kevadel sadamata jäänud taevakaste kuhjaga tagasi mõõta.

Põllumees on loodusega tugeva nabanõõrikaudu ühendatud, kuid siiani on siitkandi rahval kõik õnneks läinud. Andis künda ja külvata, andis vilja koristada ja kartuli põlvini poris müttamata viimase hektarini üles võtta.

17. novembril tuleme üle hulga aja kokku kolhoosi lõikuspeole. Kas kolhoosina eksisteerimise viimasele sellisele üritusele? Ei tea.

Mis saab edasi? Loen juba mitmendat korda 16. oktoobri «Ühistööst» kolhoosi esimehe Tõnu Rahula mõtlemapanevat artiklit «Mul on vastutus inimeste ees» ja oma mõtteis talle au.

Au töö otsekohe, julge ja ilustamata väljaitlemise ees.

Tõepoolest, kuidas edasi elada, kui oma sööta kevadeni ei jätku, riiklikku jõusõõta pole enam võimalik osta? Vähendada tootmist? Aga mille eest siis raha sisse tulema hakkab? Millest palka maksta? Kust leida tööd vabanevale tööjõule? Loome järjest talusid juurde? Aga mis saab neist inimestest, kel pole jaksu, oskust, võimalusi või tahtmist talu rajadagi?

Oletame, et püüdleme iseisvate tootmisüksuste poole, millised võiksid hiljem kasvada aktsiaseltsideks või mõneks muuks vormiks. Võibolla, et kõik on õige, kuid... esialgu ei näe ma silmapilrilaraku, julgeid, hakkajaid mehi või naisi ette astumas, kes oleksid nõus võtma ühe või teise tootmisüksuse juhtimise mured täielikult oma õlule.

Aga energiliste eestvedajata ja kaasalööjateta pole siin Eestimaal kunagi hakkama saadud.

Minu arvates peab esmajoones muutuma mõttelaad. Kuidas esimees saab meie eest vastutada, kui me teda konkreetsete tegudega ei toeta?

Ikka ja jälle jõuan küsimuseni: palju meist üldse on valmis või tõsiselt huvitatud midagi muutma?

Lausa masendus tuleb peale päise päeva ajal klaasis-tunud pilguga ringitõllerda-vaid joobnud töömehe kohates või õhtuti tänavail noore härjavärsi moodi mõirgavaid noori mehi kuulates.

Mida mõtleavad need aega ja kohta valimata tööajal pummeldavad pereisad, kellel pojad peres kasvamas? Jah, käbid ja kõnnud... Pea need pojadki ei jõua sel moel sinnamaale, kus isad ees.

Julgeks soovitada: ärge olge oma halva eeskujuga nii varmad oma meheks sirgivatele poegadele teed allamäge sillutama.

Seoses hiljutise hinnatõusuga suurenevad paratamatult perekonna väljaminekud, seda enam peame kokkuhoidlikumalt ja arukamalt perekonna bilanssi reguleerima.

Et olemusvõitluses vee peale jääda, peame pingutama mitte ainult püksirihma, vaid ka mõistust.

Jutt sai veidi sügiselt kurb ja pessimistlik, kuid anname endile aru, et looderdades, lagastades, pummeldades ja käega lüües me küll paremat homset ei ehitata.

Selline on minu silmade läbi üks meie argielu igapäevaseid tahke.

ERNI TAMMARU

Juhatuses arutati

Juhatuses koosolekul 4. oktoobril oli kutsutud Ivo Rosenbergi, kes vastavalt tema varasemale avaldusele otsustati alates 1. oktoobrist 1990 vastu võtta kolhoosi liikmeks.

* * *

Kuulati Rein Tõntsohni avaldust, milles ta palub end peainseneri ametikohalt üle viia peamehaaniku ametikohale 1. oktoobrist 1990. a.

Otsustati: avaldus rahuldada.

* * *

Kuulati Heiki Sassiani avaldust, milles ta palub end uue tehnika inseneri ametikohalt üle viia peainseneri ametikohale alates 1. oktoobrist 1990.

Otsustati: avaldus rahuldada. Ühtlasi kohustati teda vastutama kogu majandi tehnika eest, kaasa arvatud farmide sisseseeded.

H. Sassiani üleviimine peainseneriks esitada kinnitamiseks järgmisele volinike koosolekule.

* * *

Vastavalt kahepoolsele kokkuleppele otsustati pearaamatupidaja asetäitja Örne Merdikes tähtajaliselt üle viia esimehe asetäitjaks ökonomika-finantsalal alates 1. oktoobrist kuni 31. detsembrini 1990.

Eesmärk: osakute väljaarutamise aluste väljatöötamine.

Kuulati grupi individuaalpeedikasvatavate avaldust, kus nad leiavad, et kolhoos pole kinni pidanud kevadel sõlmitud lepingu tingimustest. Leping järgi pidanuks kolhoos väetama maa ja peedid vahelt harima. Seda polevat majand teinud.

Samuti kohustus majand söödakõlblike pealsete eest maksta 1 kop./kg. Peediko-

ristuse ajal selgus, et vastavalt juhatuses otsusele pealseteid siiski ei osteta.

Kuna peedikasvatavad leiavad, et nad on oma kohustused täitnud, paluvad nad kompenseerida pealsete eest saamatajäänud summa peedi ühe kilogrammi hinna tõstmisega.

Otsustati: peedikasvatavad pole kahjuks täitnud lepingu punkti, milles nähakse ette, et nädal enne koristuse algust võetakse proov nitraatide sisalduse määramiseks.

Keegi individuaalpeedikasvatavaist kolhoosile koristamise algusest ette ei teatanud, seega nitraatide sisaldust kontrollida ei jõutud.

Peedimaa oli väetistega väetatud. Esimese vahetaharimise tegi kolhoos Kolhoos on seni taganud vajaduse korral peetide tasuta veo ja kuhjastamise.

* * *

Kauaaegse kohusetundliku töö eest ja seoses 60. aasta juubeliga premeerida Kalju Kingseppa 200 rublaga.

* * *

Arutati Vinni NST kirja, milles palutakse teatada Riita Vlassovi tööle määramiseks töökoha nimetus, palk ja korterivõimalus (lõpetab tehnikumi).

Otsustati: Võtta Riita Vlassov tööle vanemraamatupidaja ametikohale kuupaigaga 170 rubla. Puudub korteri andmise võimalus.

* * *

Arutati pensionilisa maksmist.

Otsustati: alates 1. oktoobrist lõpetada pensionidele juurdemaksmine neile pensionäridele, kelle pension oli alla 100 rubla, sest pensioni alammäärat tõsteti riiklikult 100 rublani.

* * *

Otsustati: peatada ajutiselt tarbepuidu (palkide) avalduste rahuldamine, kuni need, kelle avaldused varem rahuldati, on neile eraldatud puidu üles töötanud.

* * *

Kuulati Taimo Musta avaldust, milles tapalub võimaldada talle elamispiind keskuuse töökoja peal või Kaigepere.

Otsustati: elamispiinda T. Mustale mitte eraldada.

* * *

Kuulati Tõnis ja Valve Ruumeti ning Mihail Kattai avaldusi kolhoosi liikmeiks astumisest alates 2. oktoobrist 1990.

Otsustati: vastavalt põhikirjale arutada kolhoosi liikmeks võtmist kolme kuu möödudes.

* * *

Kuulati Ilse Valtri avaldust, milles ta avaldab rahulolematust «Kuuse» maja müümisega Ilme Kildveele. Avaldaja soovib, et pärast

Andersonide pere kolimist oma majja jäetakse vabanev «Välja» maja temale.

Otsustati: «Kuuse» talu müük otsustati volinike koosolekul. I. Valtri avalduses 19. maist 1990 kolhoosi juhatusel pole sõnagi sellest, et I. Valtri oleks nõus «Kuuse» maja ära ostma. Avalduses oli palutud elamispiinda «Kuuse» majja (sel ajal elas selles Aleksander Vlassov). Põlemäläinud I. Valtri käsutuses oleva maja oli avaldaja varem lubanud ära osta. Oleks loomulik, kui I. Valtri alustaks oma endise eluaseme taastamist, sest õnnetuses oldi ise süüdi! Maja taastamise korral abistab kolhoos võimaluse piires ehitusmaterjalidega.

* * *

Kinnitati troppijate ja kraana ohutu töö eest vastutavate isikute nimekirja.

Kraanade tehnilise korrasoleku eest vastutajaks kinnitati Jüri Arro.

Tänavu pole söödapeedisaagi üle põhjust nuriseda. Ruumalasti ilma jäid ainult need, kes kevadel unustasid seemne mulda viskamata.

Korralikust peedisaagist tuleb oluline lisa lehmade niinasisele.

KOHALIK KOMU

Kuldas ma UFOt nägin

Imekspandava väledusega jõudis kuuldus Raikkülla infolehe toimetusse juba järgmisel hommikul, et ma olen UFOt jälginud.

Teisipäeval, 9. oktoobri õhtul sõitsin videviku ajal Raplast koju. Jõudnud Suurearu soo peale, nägin küläehituse (KEK) asfalditsehhi suunas horisondi kohal hõreda pilvitusega taeval enamasti punase värvusega heledaid sähvatusi. Teadsin kohe, millega on tegemist. Nähtus oli mulle hästi tuttav. Seekord nägin seda neljandat korda: kahel korral olin näinud pimedatel ajal ja ühel korral

päeval. Päeval loomulikult ei olnud valgusmäng taevas nähtav, vaid ainult maa peal. Edasi sõites nägin, et sähvatused jätkuvad. Peatusin Tonderloni sauna juures, et paremini vaadelda. Heledate sähvatuste vahel aegadel oli taevas metsa kohal vaheldumisi värelevat sinist ja valget värvi. Aga nüüd oli see krempel nihkunud pigistehhi kohalt täpselt minu kodu kohal olevasse taevasse. Koju jõudes nägin, et UFO tegutseb Laose kruusakarjääris. Mõõdus tõrts aega.

Oli juba vana pime käes,

kui riskisime naabritega UFOle päris lähedale minna. Oli lummas vaatepilt. Karjääri põhjas, arvatavasti UFO maandumisrada pidi jooksid sinised tulukesed pildudes sädemeid ja heites eemale helendavaid suitsu- või auru-pilvekesi. Kuulda oli vaikset surinat ja krõpsusid. UFO ise oli karjääri kalda peal. Oli muutliku suurusega, nii ühest meetrist mõne meetrieni, oli tunda kärsahaisu, pulseeris muutuvaid värve. Oli vahel kera, kuid enamasti korrapäratu kujuga.

Naabrid läksid koju. Nagu loo algul kirjutasin, olin mina sel alal asjatundja. Sellepärast läksin ohutusvõtteid tarvitades veel lähemale. Siis sõitsin nemad oma maa peal sõitmise sõidukiga karjääri. Süttis tugev projektor. Sõidukist tulid välja

kaks asjameest, kes hakkasid UFO poole astuma. Mina järgnesin neile omateada ohutus kauguses. Nemad pöördusid ringi ja otse mulle vastu. Vahetasime muljeid: mina harva esinevast omapärasest, isegi kaunist nähtusest, nemad tülikast avariist. Nagu ma loo algul kirjutasin, oli see mul neljas kord näha — kui kõrgepingeliiniposti isolatoori küljest on pinge all olev juhe katkenud, maha kukkunud ja kahe posti vahel kaarlekide kaskaadi sünnitanud. Kuigi elektriliini remontijate jaoks on see igavene nuhtlus, soovin siiski, et kõigil oleks õnne sellist toredat pilti oma silmadega just õesel näha!

Selle tõestisündinud loo on kirja sätinud

AUGUST A. VIIN

Kelle vilja me lagastame

Meie elu muutub iga päevaga nii poliitiliselt kui ka majanduslikult. Esmaspäevast läks meie toidulaud praktiliselt kaks ja pool korda kallimaks. Sellega seoses oleme sunnitud rohkem majanduslikumalt mõtlema ja tegutsema, rubla lugema ja kokkuvõtteid elama, muidu on meie tulevik tume. Nii sugust mõtlemist kipub meie majandis küll väheseks jääma. Toon mõne näite.

Kõige masendavam on vaadata majandi koristatud haldendavaid viljapõlde. Kui teha vanade põllumeeste moodi kõrrekoorimine peale koristamist, siis kasvaks meie põldudel esmaklassiline muru, põhukoristamisest koresõdavaesest aastal rääkimata. Meie põldudel töötas tänava ka kombain, mida saab täie õigusega nimetada viljahävitajaks. Selle tõttu said kannatada paljud viljakasvatavad ja mina ise ka. 1989. a. sain oma isiklikult põllult jämedalt arvestatuna 2300 kg teri. Tänavu, kus minul oli kasvanud ilusam vilja kui möödunud aastal, lubas laohoidja koju viia ainult 1360 kg.

See ei ole vilja koristamine, vaid selle hävitamine. Kombain tuli majandi põl-

lult ja läks sama reguleerimise ka sinna tagasi. Ilm oli ilus, viljapea konksus, st. ideaalsed koristustingimused. Kombain töötas minu põllul umbes pool tundi. Selle aja jooksul läks põldu eelmise aasta kehva viljaga võrreldes umbes tonn kakssada teri. Lihtne matemaatika: poole tunni- ja 1200 kg, tunni- ja 2400 kg, kombain töötab päevas 8 tundi, see teeb vilja kao päevas umbes 20 tonni. Kas see ei ole natuke palju söögi-vaesel ajal? Viisin peaaegu oma põllule ja küsisin tema hinnangut sellise koristamise (lagastamise) kohta. Niipalju ütlen härra J. Kildvee kiituseks, et ta tundis kohe ära, et siin on töötanud Ivo Vuks ja lohutas mind sellega, et majand olevat selle «töömehe» teenuseid vähe kasutanud.

Oleme selle mõisa kõie lohistamisega nii rappa läinud, et taolise koristustöö eest maksame isegi preemiat. Kui nii edasi läheb, siis ei jätku meil tulevikus isegi õigele töömehele palka maksta.

Käisin pärast koristamist huvi pärast majandile kuuluvaid põlde vaatamas. Pilt oli mitmekesine. Osa kombaine oli tõesti hästi töötnud. Käisin individuaalkartuli-

maid kultiveerimas ja olin huvitatud, kes kellegi vilja oli koristanud. Selgus, et mees, kelle ees võtan mütsi maha, on hr. Heiki Sassian. Oli täitsa imeks panna, kui puhtalt see mees oskas koristada. Sellele mehele on korralik preemia täiesti omal kohal.

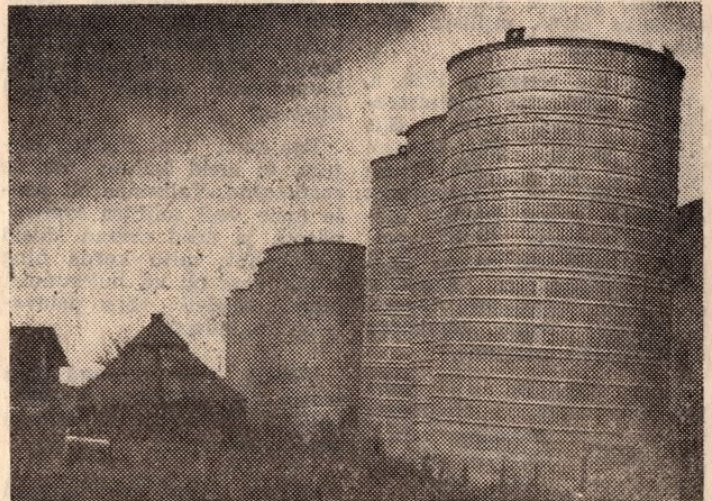
Lõpetuseks. Kui jääb ka järgmisel aastal meie ühist saaki hävitama ülalnimetatud «Niva», siis oleks minu poolt palve osakonnajuhatajale ja brigadirile, et nad ei käiks selle kombaini kombainerit hommikuti tööle ajamas, vaid laseks «töömehe» horn-

mikul jätkata õhtul alustatud pidutsemist. Majandile on see majanduslikult igal juhul kasulik.

ANTS NIIT

Paraku seisab juhatuse otuses mustvalgelt kirjas, et seoses teraviljakoristuse lõppemisega maksta välja preemia hooajaaülesande täitmise eest 25% põhitasust, kus teiste kombainerite kõrval ka Ivo Vuksi nimi.

Kas juhatuse ei peaks enne selliste otsuste langetamist asjasse veidi rohkem süvenema?

Kõik mõtted ei läe täide, mis meeles mõlguvad ... ja iga soetatud sisseseade ei jõua sinna, kus selle koht on. (Luuka laud.)

Võiks ju olla

«Mind õlu alati kosutab, joon kõikide terviseks ma.»

Seda laulu laulame ikka ja jälle, kui pidu parajas hoos. Tõsi, laulu ajaks on tuju tavaliselt pitsi kangema märjukesega juba päris mitu korda tõstetud. Õlu aga, mille ülistuseks laulu laulame, on unustatud kuskile lauanurgale hommikuni januseid ootama.

Pilt on meile vist päras tuttav, aga kas ei võiks proovida (midagi ongi juba tegema hakatud) õlut tagasi tuua oma kohale koos õllejoomise kultuuriga. On ju õlu olnud eesti rahva märjuke, mille abil on kõik peod ja talgud maha peetud. Eesti mees oskas õlut väärihinnalt hinnata. Kahjuks on õllega juhtunud sama, mis viimaste aastakümnetega meie kultuuri ja inimestega.

Praegusel ajal kipume iga hinna eest Läände või püüame olla vähemalt Lääne moodi. Miks ei võiks siis meilgi õllekest rüübata nii, nagu tehakse seda kultuuris ilmas.

Viimasel ajal on ajakirjanduses ja teleris vilksatunud pilte kõrgema seltskonna banketidest, kus soolised härrasmehed võluvate daamidega šampusepokaale kokku löövad. Ei usu, et härrad, kes ennast eranditult suurteks isamaalasteks peavad, palju kaotaksid, kui avalikkus neid ka viisakas õlleseltskonnas näeks. Võib-olla saaks sellest hoogu lihtsurelikudki, kes püüaksid korraldada õlleõhtuid vms. onna võimete kohaselt.

Õhtud, kus meeldivas seltskonnas võiks kultuuriselt aega veeta, kus iga mees oleks džentelmen, kes oskab õlut austada ja pruukida seda nii, et jook ei osutuks mehest tugevamaks. Õhtud, mille lõppedes ei jääks maha õllest ja suitsukonidest lagastatud põrandat ning kärbeid täis äranäritud äärega kolkuvaid õllekanne. Muidugi peaks igaüks endale enne sellisele üritusele minemist selgeks tegema, kas minna nõ. «käppa maha panema» või õllest mõnu tundma.

Kui nüüd pealkirja juurde tagasi minna, siis minu arust võiks ju proovida Raikkülas selliseid õhtuid korraldada või vähemalt organisearida koht, kus aegajalt kultuuriselt õlut rüübata. Usun, et selle vastu ei tohiks kellelgi midagi olla. Mis on selles halba, kui inimene õpib kultuuriselt st. mõõdukalt jooma.

Kui tööle näkku vaadata, siis nurgataguse joomise vähesuse üle küll kurta ei saa, küll tunneme aga puudust kindlast joomiskultuurist. Eestit ei saa ju üles ehitada vene kommetega, kus pidu lõpeb kakkuse või mälu kaotusega. Aga kahjuks meenutab meie palgapäevajärgne kaos külaelu miljööd tunduvalt idapoolsemates asundustes, mitte maal, kus lauldakse «eestlane olla on uhke ja hää» ja mis kannab jälle nimetust Eesti Vabariik.

Kui peale selle kirjatüki lugemist kellelgi mingeid ideid tekib, kuidas õlu nurga tagant puhtale lauale ja kultuuriselle keskkonda tuua, siis andku endast märku. Oodatud on nii poolt- kui vastuargumendid. Kutsun kõiki mehi-naisi kaasa mõtlema, vahast õnnestub üheskoos midagi paremaks pöörata.

ANDRUS PAJO

* Sõdurpoisina läbi ärevate sündmuste *

Sõjaväeteema on juba pikemat aega üks ebapopulaarsemaid ja «delovštšina» väeosades kutsus eesti isades-emasdes esile musta mure oma teenistuses viibivate poegade käekäigu ja saatuse pärast. Hulk mehepoegi on sügaval rahuajal taas kodumaale saabunud tinakirstudes. Pole nendest kurbadest saadetistest pääsenud ka Raplamaa võib-olla kümmed kodud. Surm ja pinged on raja tagant (Afganistanist) kandunud meie suure kodumaa paljudesse pingekolletesse, kus rahvast «rahustama» suunatakse esmajoonesse sõjavägi.

Et sõduril võib vedada ja kõik laheneb siiski õnnelikult, sellest jutustab kevadel sõjaväest vabanenud Raikküla noormees ARDI ARRO.

Millal ja kus Sinu armeeteenistus algas, millises väeosas teenisid?

Algas mu teenistus 1988. a. kevadel Tallinnas motoriseeritud miilitsaväeosas. Siis oli see väeos väike, kusagil kahe ja poole saja mehe ringis ning pool koosseisust olid eesti poisid. Sügisel formeeriti väeos ümber polguks ja siis tuli sinna mehi igast ilmakaarest. Eestlaste osa langes võrdlemisi tagasihoidlikuks. Polgu komandör oli rahvuselt tatarlane.

Meie ülesanne oli linna patrullteenistus. Noorteaja ehk esimese poolaasta käisin jalamehena patrullis. Hiljem korjati autojuhid välja ja siis läksin üle autoroodu.

Eestlased olid autojuhtidena hinnatud poisid, sh. ka ülemuste masinatel. Autoroodu meestest oli kolmveerand eestlasi.

Kandsime harilikult miilitsavormi. Teenistus jagunes väeväeks, õhtuseks ja harvemini ka öiseks.

Saite te eriettevalmistuse?

Põhimõtteliselt enesekaitset ju õpetati, kuid mingisugust eriettevalmistust me küll ei saanud. Võimalused muidugi olid, ja kes soovis, võis tegelda sambo, karate või džudoga, kuid kohustuslikku õppeprogrammi see ei kuulunud.

Sattusid teenima küllaltki murrangulisel ajal. Kas järjest arenevad sündmused teie elu ärevaks ei ajanud?

Minu teenistusaeg algas väga rahulikult ajal, kuid muutus kiiresti päev-päevalt ärevamaks. Tulid välja sinimust-valged lipud, Eestimaa laulud ja suured kõnekoosolekud.

Ega me sellest väeosas midagi teadnud, infot saime vanemate kaudu. Väeosas kuulutati välja kõrgendatud valmisolek, palju, mis... sest 1980. a., kui olid koolinoorte rahutused, siis tegutsesid Tallinna miilitsaväeosad rahva hajutamisel väga aktiivselt. Meie tegevus piirdus ainult mõningase julgestusega.

Teenistus Tallinnas kuju-nes suhteliselt rahulikult, kuid teise teenistusaasta lõpp kippus vägisi ärevaks? Riigi lõunaservas pööras olukord kurjaks?

Ega meil olnud algul jutugi, et meid kuhugi mujale saadetakse. Tallinnas oli peale meie veel miilitsa konvoi-väeos ja need mehed käisid Karabahhis mitu korda ning nende seas oli ka hukkunuid. Mehed saadeti väga palvatesse kohtadesse.

Kuidas teie äralend äkki teoks sai? Tallinna miilitsapolku ei pidanud ju kuhugi saadetama?

1989. a. sügisel, kui olukord Karabahhis teravaks läks, oli mitu korda juttu ja pakisime asju, et saadetakse kuhugi, kuid sinnapaika jutt jäigi. Detsembri lõpus tulin koju puhkusele ja väeosas läksin tagasi 7. jaanuaril 1990. Veel oli kõik rahulik ja kuna ma olin bussijuht, siis võis arvata, et mind kuhugi ei saadeta. Ometi kujunes nii, et 17. jaanuaril lendas pool väeos ära, sealhulgas kuus meest autoroodust ja nende seas mina. Kaasa võeti kaks sidemasinat ja paar UAZi ning välikõõgid. Reisisiht oli teadmata. Pärast neljatunnist sõitu öises pimeduses maandus meie lennuk — Kirovobadis. Ümberringi öine taevast, silmapiiril tumedad mäetipud, kuulda oli aeg-ajalt laskmist. Õeldi, et see on ainult lennuväli, mis siinkandis nõukogude võimule allub. Istusime oma kompsude otsas ja ei osanud sellest elust midagi arvata. Olime küll ralgvastatud, kuid laskemoonata.

Õe moodsus õnneks rahulikult, saime mingis kaarhallis ööbida. Väline temperatuur oli sealkandis ca -2° C.

Muide, kui me lennukiga saabusime, siis maandusime Kirovobadis, kui ära lendasime, siis nimetati linn juba aserbaidžaanlaste vana linna nimega — Ganža.

Paari päeva pärast saadeti osa mehi kopteritega mägedesse, meile anti välja las-

kemoon. Üldisest situatsioonist polnud aimugi. Kolmandal päeval istutati meid kopteritesse ja viidi Stepanaker-ti (armeenlaste linn). Teel sihtpunkti nägime esimest korda linnulennult, kuidas Aserbaidžaan välja nägi. Aina tasandikud ja mäeahelikud. Kopterid lendasid ainult lausmaa kohal. Stepanakardi lennuväli oli nii paar kilomeetrit linnast väljas.

Kusagil poole kilomeetri kaugusel lennuväljast oli aserite küla, mis oli sealse rahvarinde kontrolli all. Sinna oli välja saadetud miilitsapatrull, kuid neid mehi polevat enam hiljem nähtud. Nägime ka aserite paari oranži-musta- ja valgekirjut kopterit kogu aeg edasi-tagasi sõelumas. Binoklitest nägime kaugemal mäenuki ot-sas täies relvis asereid. Ei puudunud ka kahurid, kuulipildujad, automaadid jms. Ohtu pimenedes oli kuulda laskmist. Sõjaväge oli kohale toodud tublisti. Stepanaker-dis viibisime paar nädalat. Enne meid olid seal väga tõsised sündmused olnud. Kohtusime esimest korda armeenlastega, kes suhtusid meisse väga sõbralikult ja kui kuulsid, et oleme Baltikumist, siis olime neile nagu vennad.

Seal oli paugutamist õige lähedal. Ühel öösel tulistati (õnneks mööda) üht sisevägede valvesti. Teinekord jah-tisid sõjaväelased sõjaväelasi.

Juhtus nii, et naaberväeos kolm meest olid maits-nud armeenlaste väga häid veine ja nagu ikka, joomase peaga oli vaja lõpuks Kamaz-iga linna peale sõitma min-

na. Peatati masinat ühes, teises ja kolmandas kontroll-punktis. Tagajärjeta. Vilniuse väeos poisid tõmbasid lõpuks tule peale. Autojuht sai surma, kaaslased jooksid minema ja ilmusid väeosas alles teisel või kolmandal päeval. Juhtub ka nii.

Stepanakerdist viis teekond Mirbaširi, vahemaa umbes 150 km. Mirbašir asub Aserbaidžaaani territooriumil ehk Karabahhis (Stepanakerd asub Mägi-Karabahhis). Sõitsime läbi aserite külade ja kõikjal olid väljas mustad lipud ning inimesed mustas. Olime raadiost kuulnud sündmustest Bakuus, aseritel oli välja kuulutatud 40päevane lein. Ütlesid, et leina ajal nad relva kätte ei võta, kuid pärast seda vaatavad, mis sündima hakkab.

Mirbašir on väike linnake ja sellegi nimi muudeti Tartariks linnast läbijooksnud jõe järgi. Niisutuskanalite rajamisega jäi jõest järele ainult kuiv säng ja sild keset linna.

Mirbaširis algas meil tööline teenistus. Organiseerisime kontrollpostide võrgu, keh-testati komandanditud. Kontrollisime masinaid (kas pole relvi), liikumislubaksid.

Linnast kahe kilomeetri kaugusel asus armeenlaste küla. Linna ja küla vahelt kulges piir, mis oli valgus-tatud tänavavalgustuse lam-pidega ja kulgesid kaitse-kraavid. Millal need rajati, selle kohta puuduvad mul-andmed. Sain seal jälle bus-sijuhiks ja ülesandeks oli kontrollida öist teenistust ja ühtlasi varuda toiduaineid kohalikest kohtuosidest.

(Järgneb)

ARMILDE		80
	Aliise Sõero	8. 10
85		60
Johanna Saarmann	7. 10	Asta Kuusemets Kalju Kingsepp
		15. 10 7. 10

ARMILDE SAAREMETS	
sünd. 29. jaanuaril 1920 surn. 18. oktoobril 1990	

Vastuastv teinetaja ERNI TAMMARU	
Raikküla kolhoosi infoleht Toimetus: 203502 Rapla rajoon, Raikküla a/jk. telefon 64 431; 64 476 Trükkisov 400	Tasuta Maht 0,5 trükkipõuget Tellimise nr. 3075 Rapla Trükkikoos- Rapla, Kõibe 8